Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry:n lausunto talousvaliokunnalle

Asia: VNS 6/2020 vp Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle - Suomen kestävän kasvun ohjelma.

KULTA ry kiittää luovien alojen potentiaalin moninaista huomioimista ohjelmassa

Tiivistelmänä: Kulttuuri- ja taidealan, laajemmin luovien alojen potentiaali on suuri niin kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistamisessa kuin vähähiilisessä siirtymässä. Investoiminen luoviin aloihin, kulttuurivientiin, kulttuurimatkailuun ja kulttuuri- ja taidealan digitalisaatioon edistäisi ohjelman tavoitteita laajasti.

KULTA ry kiinnittää valiokunnan huomion kulttuuriviennin mahdollisuuksiin

Kulttuuri- ja taide-elämämme kansainvälinen laatu on korkeaa – siitä ei vain maailmalla tiedetä. Kulttuurin ja taiteen kansainvälistä näkyvyyttä ja kiinnostavuutta, kulttuurivaihtoa ja kulttuurivientiä tehdään nyt eri keinoin kuin ennen. Aika entinen ei koskaan enää palaa. Ylipäänsä on tarve päivittää kulttuurivienti tälle vuosikymmenelle.

Hallitus on asettanut tavoitteekseen edistää luovien alojen kasvua. Suomi pyrkii olemaan kokoaan suurempi maailmalla. Täten myös suomalaisen kulttuurin on näyttäydyttävä maailmalla kokoaan suurempana.

KULTA ry esittää, että hallitus alkaa valmistella uutta kulttuuriviennin strategiaa. Joka tapauksessa on jo nyt esimerkiksi osana Team Finland -verkostoa vahvistettava kulttuurinviennin ja kulttuurin kansainvälistämisen osaamista ja rakenteita, jotta suomalaiselle kulttuurille ja taiteelle saadaan vankka sija maailmalla – ja samalla siitä seuraa: 1. Luotuja yhteyksiä ja kulttuurivaihtoa suomalaisille luovien alojen yrityksille ja taiteilijoille. 2. Näkyvyyttä suomalaiselle kulttuurille ja siis Suomelle, 3. Vientituloja Suomeen. 4. Suomalaisen kulttuurin ja taiteen elinvoima kasvaa. Tämä kannattaa luonnollisesti kytkeä Luovan talouden tiekarttatyöhön, jota TEM ansiokkaasti vetää.

KULTA ry kiinnittää valiokunnan huomion kulttuurimatkailun mahdollisuuksiin

Ratkaisevaa tietysti on - jotta kulttuuri- ja taidealan työllistävä ja elvyttävä potentiaali saadaan aidosti hyödynnettyä - että komissiolle toimitettavaan kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy useita merkittäviä luovien alojen investointi- ja uudistuskohteita, kustannuksineen ja ajoituksineen.

Mahdollisuuksia on lukuisia kulttuurimatkailukohteista digitalisaatiohankkeisiin. Esimerkiksi kulttuuriperintökohteisiin investoiminen on työllistävää politiikkaa. Pelkästään Suomenlinnan kulttuuriperintökohteen henkilötyövuosivaikutus on neljän Kaipolan tehtaan kokoluokkaa. Siksi kulttuurimatkailu kannattaa erikseen lisätä kehittämis- ja investointikohteeksi. Liikkuuhan Euroopan matkailijoista puolet nimenomaan kulttuurin perässä. Suomessa on kulttuurimatkailussa käyttämätöntä potentiaalia.

Luovat alat ja luova osaaminen olennainen osaa vihreää siirtymää

Kuten oikein ohjelmassa todetaan, tämänkin ohjelman taustalla on ”Euroopan komission Green Deal eli vihreän kehityksen ohjelma on EU:n uusi kasvustrategia, jonka avulla EU:sta tulee resurssitehokas ja kilpailukykyinen talous.” Ursula von Der Leyen on peräänkuuluttanut osana tätä uutta eurooppalaista Bauhausia, jossa muotoilun ja arkkitehtuurin keinoin tehdään ekologisesta elämäntavasta houkuttelevaa. Suomen kannattaa investoida tähän. Kieltäymysten tie ei vetoa kehenkään, vaan ekologisuuden on tunnuttava ihanalta.

Kansainvälinen kilpailukyky ja hiilineutraalius kulkevat käsi kädessä: miten saamme muutettua sekä tuotantoa että kulutusta vähähiiliseksi, ellei elinkeinopoliittinen painopiste ole aineettomassa arvonlisässä? Siksi luovan osaamisen on oltava strateginen painopiste alalla kuin alalla. Sen kivijalka on kansainvälisesti korkeatasoinen ja monipuolinen kulttuuri- ja taideala.

Millainen voisi olla kulttuuria (ja siten koko Suomea) buustaava digitalisaatio?

Luokaamme digitaalinen verkostoitumisen ja esittämisen platform, joka ylittäisi taiteenlajirajat ja toimisi kaikille taiteen tiedotuskeskuksille, säätiöille, kulttuuri- ja tiedeinstituuteille, edustustoille jnpp. Platform olisi helppokäyttöinen, kansainväliseen verkostoitumiseen, digitaalisiin vientimatkoihin tai vaikka elokuvien screenaukseen sopiva alusta, jonne olisi pääsy ammattilaisilla ja joka toimisi ammattilaiskäytössä.

Entä jos alustan tilaisi ja tuottaisi varta vasten perustettava TEM:n ja OKM:n yhdessä reilusti rahoittama kulttuurialan digiosaamisyksikkö, joka antaisi neuvontaa ja palveluita matalalla kynnyksellä sekä jakaisi digiosaamisrahaa pienten ja keskisuurten organisaatioiden tarpeisiin? Toki tätä jo nyt OKM:ssä upeasti tehdään, kuten museoiden digitalisaatiohankkeiden tuet. Digiosaamisraha olisi avoimen ja jatkuvan haun ketterä palvelu, jossa voi hakea isoja avustuksia pelkästään digitalisaatiohankkeisiin. Näin jokainen taiteenala voisi hakea kohdennetusti avustusta itselleen olennaisiin ratkaisuihin.

Helsingissä 5.1.2021

Rosa Meriläinen
pääsihteeri